

ความท้าทายและโอกาสในการนำ EMI มาใช้ในระดับอุดมศึกษาไทย

CHALLENGES AND OPPORTUNITIES OF IMPLEMENTING EMI IN THAI HIGHER EDUCATION

จิรารัตน์ ประยูรวงษ์
Chirarat Prayoonwong

อาจารย์ประจำศูนย์ภาษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
Language Center Instructor, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage,
Pathum Thani
E-mail: chirarat@vru.ac.th

Received: July 16, 2024
Revised: October 4, 2024
Accepted: October 9, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้นำเสนอการวิเคราะห์เกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน (English as a Medium of Instruction: EMI) ในระดับอุดมศึกษาของไทย โดยมุ่งเน้นการศึกษาความท้าทายและโอกาสที่เกิดขึ้นจากการนำ EMI มาใช้ บทความอภิปรายถึงความสำคัญของ EMI ในบริบทของโลกาภิวัตน์และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งนำเสนอสถานการณ์ปัจจุบันของการใช้ภาษาอังกฤษในประเทศไทย ซึ่งพบว่ายังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคและได้วิเคราะห์ความท้าทายสำคัญในการนำ EMI มาใช้ ซึ่งรวมถึงการขาดนโยบายที่ชัดเจน ความพร้อมของอาจารย์และนักศึกษา และการปรับหลักสูตรให้เหมาะสม ในขณะเดียวกันบทความยังชี้ให้เห็นถึงโอกาสที่เกิดขึ้น เช่น การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ และการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ บทความเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการใช้ EMI อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นย้ำความสำคัญของการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร และการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา ทั้งนี้ได้เสนอให้การนำ EMI มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติ โดยคำนึงถึงการรักษาสสมดุลระหว่างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยและความเป็นสากล พร้อมทั้งเสนอแนะให้มีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบในระยะยาวของการใช้ EMI ในบริบทของประเทศไทย

คำสำคัญ

การใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน การศึกษาระดับอุดมศึกษา ความท้าทาย โอกาส การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ABSTRACT

This article presented an analysis of the use of English as a Medium of Instruction (EMI) in Thai higher education, focusing on the challenges and opportunities arising from its implementation. The article discussed the importance of EMI in the context of globalization and the development of educational quality, while presenting the current situation of English usage in Thailand, which was found to be lower than other countries in the region. It analyzed key challenges in implementing EMI, including the lack of clear policies, readiness of faculty and students, and curriculum adaptation. At the same time, the article highlighted emerging opportunities such as increasing international competitiveness and promoting academic exchange. The article suggested approaches for effective development and promotion of EMI, emphasizing the importance of establishing clear policies, developing staff potential, and preparing students. It proposed integrating EMI as part of a national education development strategy, taking into account the balance between Thai cultural identity and internationalization. Additionally, it recommended further research on the long-term effects of EMI implementation in the Thai context.

Keywords

English as a Medium of Instruction (EMI), Thai Higher Education, Challenges, Opportunities, Educational Quality Development

บทนำ

ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเชื่อมโยงกันอย่างไร้พรมแดน ภาษาอังกฤษได้กลายเป็นภาษาสากลที่มีบทบาทสำคัญในการสื่อสารระดับนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแวดวงการศึกษาและการวิจัย การศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่และแนวทางที่ได้รับความนิยมอย่างมากในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาคือการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน English as a Medium of Instruction (EMI) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักในรายวิชาที่ไม่ใช่วิชาภาษาอังกฤษโดยตรงในประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ (Macaro, Curle, Pun, An & Dearden, 2018)

EMI ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นกลยุทธ์สำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสถาบันอุดมศึกษาในระดับนานาชาติ (Kirkpatrick, 2014) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ เช่น ประเทศไทย การนำ EMI มาใช้ถือเป็นความพยายามในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษาควบคู่ไปกับการเรียนรู้เนื้อหาวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยที่มุ่งเน้นการสร้างบัณฑิตที่มีความพร้อมสำหรับตลาดแรงงานในยุคศตวรรษที่ 21 (Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2022)

อย่างไรก็ตาม การนำ EMI มาใช้ในบริบทของระดับอุดมศึกษาไทยนั้นมีความท้าทายและโอกาสที่สำคัญ เพราะเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ การศึกษาของ Darasawang & Watson Todd (2012) ชี้ให้เห็นว่า แม้จะมีการสนับสนุนจากนโยบายระดับชาติ แต่ในทางปฏิบัติยังคงประสบปัญหาหลายประการ เช่น ความพร้อมของอาจารย์ผู้สอน ทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษา และความเหมาะสมของหลักสูตร อีกทั้ง EF Education First องค์การนานาชาติที่เชี่ยวชาญเรื่องการฝึกอบรมภาษา เปิดเผยผลการสำรวจดัชนีความสามารถทางภาษาอังกฤษ (English Proficiency Index) จากผู้ใหญ่ 2.2 ล้านคน 113 ประเทศ ที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ พบว่าประเทศไทยอยู่ที่อันดับ 101 จาก 113 ประเทศและรั้งอันดับสุดท้ายจาก 8 ประเทศอาเซียน (ไม่มีผลการสำรวจของประเทศบรูไนและลาว)

ขณะที่ค่าเฉลี่ยทั่วโลกอยู่ที่ 502 คะแนน ส่วนค่าเฉลี่ยของไทยอยู่ที่ 416 คะแนน วัดผลได้ว่า “ต่ำมาก” (Very Low) ตามเกณฑ์วัดผลของ EF EPI Band หรือเทียบเท่าได้กับระดับ B1 ตามเกณฑ์การวัดผลของ CEFR (Common European Framework of Reference for Languages) กล่าวคือ คนไทยสามารถแนะนำตัวเองหรือผู้อื่นได้เบื้องต้น ทำความเข้าใจสัญลักษณ์ที่ไม่ซับซ้อน และบอกทิศทางให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างง่าย (The Active, 2023) ซึ่งผลสำรวจนี้สะท้อนให้เห็นว่า ความสามารถด้านภาษาอังกฤษไทยยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจและต่ำกว่าประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ

การศึกษาเรื่อง EMI ในประเทศไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระดับนานาชาติ การนำ EMI มาใช้ได้เปิดโอกาสสำคัญหลายประการ ดังที่ Macaro et al. (2018) ได้สรุปไว้ว่า "EMI สามารถเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษควบคู่ไปกับการรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ อีกทั้งยังช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของบัณฑิตในตลาดแรงงานระดับนานาชาติ" นอกจากนี้ การใช้ EMI ยังเป็นการเปิดประตูสู่การแลกเปลี่ยนทางวิชาการในระดับนานาชาติ ทั้งในแง่ของการดึงดูดนักศึกษาต่างชาติและการสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ อย่างไรก็ตามการดำเนินการดังกล่าวยังคงมีความท้าทายหลายประการที่ต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และนำเสนอมุมมองเกี่ยวกับความท้าทายและโอกาสในการนำ EMI มาใช้ในระดับอุดมศึกษาโดยศึกษาภาพรวมของการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนในการศึกษาระดับอุดมศึกษาในภูมิภาคเอเชียและประเทศไทย สถานการณ์ปัจจุบันของการใช้ EMI ในระดับอุดมศึกษา วิเคราะห์ความท้าทายที่สำคัญในการนำ EMI มาใช้ในบริบทของอุดมศึกษาไทย รวมทั้งนำเสนอโอกาสและประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ EMI ในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการใช้ EMI อย่างมีประสิทธิภาพในระดับอุดมศึกษาไทย โดยคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเตรียมความพร้อมของบัณฑิตสู่การแข่งขันในระดับนานาชาติ การศึกษาและวิเคราะห์ความท้าทายและโอกาสของการนำ EMI มาใช้ในระดับอุดมศึกษาไทยนี้จะช่วยให้ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา ผู้กำหนดนโยบาย อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยได้เข้าใจถึงประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาในการวางแผนและดำเนินการในการนำ EMI มาใช้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ EMI ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของ แต่ละสถาบัน

อันจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยให้ก้าวทันกระแสโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นิยามของ EMI

English as a Medium of Instruction (EMI) คือการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการถ่ายทอดความรู้ในรายวิชาที่ไม่ใช่วิชาภาษาอังกฤษโดยตรง (Macaro et al., 2018) EMI แตกต่างจากการสอนภาษาอังกฤษทั่วไปตรงที่มุ่งเน้นการใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เนื้อหาวิชาการมากกว่าการสอนภาษาอังกฤษเป็นจุดประสงค์หลัก

Dearden (2016) ให้คำนิยามของ EMI ว่าเป็น "การใช้ภาษาอังกฤษในการสอนวิชาการในประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแรก" ซึ่งนิยามนี้แสดงให้เห็นถึงบริบทของการนำ EMI มาใช้ในประเทศที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลัก เช่น ประเทศไทย ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ เป็นต้น ดังนั้นการใช้ EMI ในประเทศไทยจะเป็นการช่วยพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนควบคู่ไปกับการเรียนรู้เนื้อหาวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของการพัฒนาการศึกษาของประเทศที่มุ่งเน้นการสร้างบัณฑิตให้มีความพร้อมในการแข่งขันระดับนานาชาติ

EMI ในศึกษาระดับอุดมศึกษาในภูมิภาคเอเชีย

การเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ (EMI) ในระดับอุดมศึกษาแพร่หลายในเอเชียเนื่องจากพลวัตของความเป็นนานาชาติและความทันสมัย EMI ในเอเชียเกิดขึ้นในบริบททางภาษาศาสตร์และสังคมที่ซับซ้อน หลังสงครามโลกครั้งที่สอง หลายประเทศเริ่มส่งเสริมการใช้ภาษาประจำชาติและมีการสนับสนุนการใช้ภาษาอังกฤษอย่างจริงจังในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา

1. ญี่ปุ่น: หลักสูตร EMI ส่วนใหญ่มุ่งเน้นดึงดูดนักศึกษาต่างชาติมากกว่าการให้การศึกษาระบบนานาชาติแก่นักศึกษาญี่ปุ่น
2. ฟิลิปปินส์: ใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนวิชาวิศวกรรม วิทยาศาสตร์และวิชาชีพ ส่วนภาษาฟิลิปปิน (Filipino) และภาษาท้องถิ่นอื่นๆ ใช้ในบางวิชาเช่น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นอกจากนี้ ยังมีการใช้ภาษาแบบผสมผสานอย่างแพร่หลายในสถาบันอุดมศึกษา
3. อินโดนีเซีย: มหาวิทยาลัยเอกชนหลายแห่งมีหลักสูตร EMI แต่่นโยบายรัฐบาลยังคงส่งเสริมการใช้ภาษาอินโดนีเซียในมหาวิทยาลัยของรัฐ
4. สิงคโปร์: ใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนอย่างเป็นทางการในทุกสถาบันอุดมศึกษา และนโยบาย EMI นี้ถูกบังคับใช้อย่างสม่ำเสมอตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา
5. จีน: ใช้ภาษาจีนกลางเป็นภาษาหลักในการเรียนการสอน ตั้งแต่ต้นปี 2000 หลายมหาวิทยาลัยได้เริ่มมีหลักสูตร EMI เพื่อดึงดูดนักศึกษาต่างชาติ
6. เกาหลีใต้: รัฐบาลส่งเสริมหลักสูตร EMI ในมหาวิทยาลัยชั้นนำ เพื่อยกระดับในการจัดอันดับมหาวิทยาลัยนานาชาติ

7. มาเลเซีย: รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการใช้ภาษามาเลย์ตั้งแต่ได้รับเอกราชในปี 1957 มหาวิทยาลัยเอกชนหลายแห่งมีการใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอน และในช่วงหลังรัฐบาลอนุญาตให้ใช้ EMI มากขึ้นในมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศ

8. บรูไน: มหาวิทยาลัยของรัฐใช้สองภาษา (มาเลย์และอังกฤษ) ในการเรียนการสอน นักศึกษาส่วนใหญ่นิยมเรียนหลักสูตรภาษาอังกฤษ แต่ทุกคนต้องเรียนอย่างน้อยหนึ่งวิชาภาคบังคับเป็นภาษามาเลย์

9. เมียนมาร์: หลังยุคการปกครองโดยทหาร รัฐบาลพลเรือนเริ่มฟื้นฟูการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยและนำภาษาอังกฤษกลับมาใช้เป็นสื่อการสอน แต่ในปี 2020 รัฐบาลทหารกลับมาใช้อำนาจทำให้อำนาจของการอุดมศึกษาไม่แน่นอน

10. ศรีลังกา: หลังได้รับเอกราชในปี 1948 รัฐบาลได้สนับสนุนภาษาสิงหลเป็นภาษาประจำชาติและภาษาทมิฬได้รับการยอมรับเป็นภาษาทางการในปี 1978 ปัจจุบันได้มีการใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนอย่างแพร่หลายในมหาวิทยาลัยศรีลังกาโดยเฉพาะในการสอนวิชาวิศวกรรมกฎหมาย แพทยศาสตร์และวิทยาศาสตร์

โดยแต่ละประเทศมีการนำ EMI มาใช้ในระดับอุดมศึกษาที่แตกต่างกันตามความต้องการทางเศรษฐกิจ นโยบายของรัฐบาล และบริบททางสังคมของแต่ละประเทศ โดยบางประเทศใช้การผสมผสานระหว่างภาษาท้องถิ่นและภาษาอังกฤษ ในขณะที่บางประเทศใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนเป็นหลักในระดับอุดมศึกษา (Bolton, Bacon-Shone & Botha, 2023)

ภาพรวมของการศึกษาภาษาอังกฤษในประเทศไทย

การศึกษาภาษาอังกฤษในประเทศไทยมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน แม้ว่าภาษาไทยจะเป็นภาษาราชการที่ใช้ในการเรียนการสอนและในชีวิตประจำวันแต่ภาษาอังกฤษก็ได้รับความสำคัญเพิ่มมากขึ้น การปฏิรูปการศึกษาไทยเริ่มต้นในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยมีการใช้ภาษาอังกฤษในราชสำนักและต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 ภาษาอังกฤษได้เป็นวิชาบังคับสำหรับนักเรียนเพื่อใช้ในการศึกษาความรู้สมัยใหม่และพัฒนาประชาชน หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 อิทธิพลของตะวันตกได้เข้ามาในสังคมไทย และในปี 2539 ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรภาษาอังกฤษครั้งใหญ่เพื่อรองรับการแข่งขันระดับนานาชาติและยุคโลกาภิวัตน์ ปัจจุบันมีการปฏิรูปหลักสูตรภาษาอังกฤษโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและมุ่งพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศเพื่อสังคมและธุรกิจโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้นักเรียนไทยต้องมีความรู้ภาษาอังกฤษและเข้าใจวัฒนธรรมต่างชาติในฐานะพลเมืองโลก (Hengsadeekul, Koul, & Kaewkuekool, 2010)

ในปัจจุบัน ภาษาอังกฤษมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการค้าระหว่างประเทศและความอยู่รอดทางเศรษฐกิจของไทยในการทำธุรกิจระหว่างประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจและความรู้ต่าง ๆ รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษในฐานะวิชาหลักในโรงเรียนและได้กำหนดให้เป็นวิชาบังคับในการศึกษา ภาษาอังกฤษยังเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและการบูรณาการในประชาคมอาเซียน

สถานการณ์ปัจจุบันของ EMI ในระดับอุดมศึกษาของไทย

การใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน (English as a Medium of Instruction: EMI) ในประเทศไทยได้รับความสนใจและการสนับสนุนมากขึ้นในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้เป็นผลมาจากนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของประชาชนและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในเวทีระดับนานาชาติ (Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, 2022)

ประเทศไทยได้มีการเริ่มโครงการที่ส่งเสริมการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ (EMI) ในระดับอุดมศึกษา โดยมีแผนพัฒนา 15 ปีสองฉบับ (พ.ศ. 2533-2547 และ พ.ศ. 2551-2565) ที่มุ่งเน้นการนำความเป็นสากลมาสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของบัณฑิตไทยในระดับโลก และสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การเรียนการสอนแบบ EMI ได้รับความนิยมมาตั้งแต่ทศวรรษ 1990 และขยายตัวอย่างต่อเนื่องในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นจาก 14 หลักสูตรในปี 2527 เป็น 981 หลักสูตรในปี 2553 และจำนวนมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรดังนานาชาติก็เพิ่มขึ้นเช่นกันโดยในปี 2560 มีรายงานว่ามหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรดังนานาชาติทั้งหมด 769 หลักสูตร มีนักศึกษาต่างชาติ 20,497 คน ปัจจัยที่ส่งผลต่อ EMI ในประเทศไทยมีหลายประการเช่น กระแสโลกาภิวัตน์ แรงกดดันจากตลาดแรงงาน สถานะทางสังคม วิฤตเศรษฐกิจปี 2540 และบทบาทของประชาคมอาเซียน ซึ่งทำให้เกิดความต้องการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษมากขึ้น (Galloway & Sahan, 2021)

Boonpok, Khattiyanon Punon, & Labcome (2023) พบว่าสถานภาพปัจจุบันในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย มีการเปิดสอนทั้งที่เป็นหลักสูตรภาคภาษาอังกฤษ (English Program) หลักสูตรสองภาษา (Bilingual Program) และหลักสูตรนานาชาติ (International Program) ซึ่งหากแบ่งตามการใช้ภาษาในการสื่อสารตลอดหลักสูตรสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือหลักสูตรที่ใช้ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยในการจัดการเรียนการสอน (Partial EMI) และหลักสูตรที่ใช้เฉพาะภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน (Full EMI) สำหรับเป้าหมายของการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางมีหลัก ๆ ดังนี้

1. เพื่อให้นักศึกษาไทยได้รับการศึกษาในระดับนานาชาติและเพิ่มโอกาสในของนักศึกษาในตลาดแรงงาน (Boonpok et al., 2023) อ้างถึงใน (Bolton et al., 2023)
2. เพื่อยกระดับสถานะของมหาวิทยาลัยให้ไปสู่ระดับสากล (Boonpok et al., 2023 cited in Ulla, Bucol & Dechatiwongse Na Ayuthaya, 2022)

การใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนได้รับการสนับสนุนมากขึ้นในระบบการศึกษาไทย โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ แต่ยังคงมีความท้าทายในการพัฒนาทักษะภาษาภาษาอังกฤษ หลักสูตร และสภาพแวดล้อม และยังคงจำเป็นต้องมีการศึกษาผลกระทบในระยะยาวต่อคุณภาพการศึกษาและความสามารถในการแข่งขันของบัณฑิตไทยในตลาดแรงงานนานาชาติ เพื่อพัฒนานโยบายและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมต่อไป

งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง

จากการศึกษาผู้เขียนพบว่ามีการวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง ดังนี้

Meenasantirak & Chaiyasuk (2024) ได้ศึกษาเรื่อง EMI Classroom Practices of International Program in Thailand University: A Perspective of EFL Thai's Students ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน (EMI) ผู้เข้าร่วมวิจัยแสดงความพึงพอใจในการเรียนการสอนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนและตระหนักถึงความสำคัญของ EMI ต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษาในแง่ของการเพิ่มโอกาสการจ้างงาน นักศึกษาเชื่อว่า EMI สามารถพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้นักศึกษาและช่วยให้แข่งขันในตลาดแรงงานระดับโลกได้และยังส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการอีกด้วย

Hengsadeekul, Koul & Kaewkuekool (2014) ศึกษาเรื่อง Motivational orientation and preference for English-medium programs in Thailand. International ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าระดับความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์กับการประเมินความสามารถทางภาษาของนักศึกษาและเป้าหมายในการเรียนรู้และการลดความวิตกกังวลมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษรวมทั้งได้เสนอแนะกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการลดความวิตกกังวล เช่น การออกแบบหลักสูตรที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือและแนวปฏิบัติการสอนที่เน้นคุณค่าของการเรียนรู้จากข้อผิดพลาด

Tang (2021) ได้ศึกษาเรื่อง Implementing English-medium Instruction (EMI) in Thailand: University Students' Perspectives ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาและอาจารย์สนับสนุนการใช้ EMI นอกจากนี้ยังพบว่า ความร่วมมือกันระหว่างอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษามีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาทั้งด้านความรู้เนื้อหาและทักษะภาษา และยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ในการนำ EMI มาใช้ และความจำเป็นในการสนับสนุนทั้งด้านภาษาและทักษะทางวิชาการเพื่อให้การใช้ EMI ในสถาบันอุดมศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น

ความท้าทายในการนำ EMI มาใช้ในระดับอุดมศึกษาของไทย

การนำ EMI มาใช้ในระดับอุดมศึกษาของไทยเป็นกลยุทธ์สำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ อย่างไรก็ตามการดำเนินการดังกล่าวยังคงมีความท้าทายหลายประการที่ต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ด้านนโยบายและการบริหารจัดการ

การนำ EMI มาใช้ในระดับอุดมศึกษาของไทย เริ่มต้นจากนโยบายระดับชาติที่ต้องการยกระดับคุณภาพการศึกษาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ อย่างไรก็ตามการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติยังคงมีความท้าทายหลายประการ

1.1 การขาดความชัดเจนในนโยบายและแนวทางการดำเนินงานระดับชาติ ทำให้แต่ละสถาบันต้องกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติของตนเอง ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความแตกต่างและไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน (Tipprachaban, 2022) นอกจากนี้การขาดการสนับสนุนอย่างเป็นรูปธรรม

จากภาครัฐ ทั้งในด้านงบประมาณและทรัพยากรยังเป็นอุปสรรคสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบาย EMI ให้ประสบความสำเร็จ

1.2 การบริหารจัดการภายในองค์กรยังขาดความพร้อมในหลายด้านเช่นการขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนแบบ EMI การขาดระบบการประกันคุณภาพที่เหมาะสม และการขาดการวางแผนระยะยาวในการพัฒนาหลักสูตรและบุคลากร (Galloway & Sahan, 2021) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนแบบ EMI โดยตรง

1.3 การสร้างความเข้าใจและการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร คณาจารย์ นักศึกษาและผู้ปกครองซึ่งเป็นความท้าทายที่สำคัญในการนำ EMI มาใช้ การต่อต้านหรือความไม่เข้าใจในนโยบาย อาจนำไปสู่ความล้มเหลวในการดำเนินงาน ดังนั้น การสื่อสารและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง (Tipprachaban, 2022)

2. ด้านคุณภาพของอาจารย์ผู้สอน

2.1 ทักษะภาษาอังกฤษของอาจารย์ผู้สอนยังไม่เพียงพอสำหรับการสอนแบบ EMI และมีความจำเป็นในการพัฒนาการฝึกอบรมอาจารย์ EMI (Galloway & Sahan, 2021) ซึ่งอาจารย์ส่วนใหญ่มีความกังวลเกี่ยวกับความสามารถทางภาษาอังกฤษของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพูดและการเขียนเชิงวิชาการซึ่งส่งผลต่อความมั่นใจในการสอนเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักศึกษา (Tipprachaban, 2022)

2.2 การขาดทักษะและเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพสำหรับการสอนแบบ EMI อาจารย์ส่วนใหญ่ยังคงเน้นการสอนไวยากรณ์ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการฝึกฝนทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ (Ulla et al., 2010) และมีใช้วิธีการสอนแบบเดิมที่เคยใช้ในการสอนภาษาไทย โดยไม่ได้ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับบริบทของ EMI ซึ่งต้องใช้เทคนิคการสอนที่แตกต่างออกไป เช่น การใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการใช้ภาษาอังกฤษ และการมีส่วนร่วมของนักศึกษา (Tang, 2020)

2.3 การขาดแรงจูงใจและการสนับสนุนที่เพียงพอต่ออาจารย์ผู้สอน การสอนแบบ EMI ต้องการเวลาในการเตรียมตัวมากกว่าการสอนปกติ แต่หลายสถาบันยังไม่มีระบบการให้แรงจูงใจหรือค่าตอบแทนที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังขาดการสนับสนุนด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ และเทคนิคการสอนแบบ EMI อย่างต่อเนื่องซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของอาจารย์ (Tang, 2020)

3. ด้านความพร้อมของนักศึกษา

3.1 ระดับทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่ไม่เพียงพอต่อการเรียนแบบ EMI จากการศึกษาของ (Galloway & Sahan, 2021) พบว่าทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาส่วนใหญ่มีทักษะภาษาอังกฤษในระดับต่ำถึงปานกลางซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการทำความเข้าใจเนื้อหาและมีปัญหาในการเข้าใจคำศัพท์ การฟังบรรยาย การทำข้อสอบ รวมถึงมีทักษะการเขียน การอ่าน และการสื่อสารภาษาอังกฤษที่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนในหลักสูตร EMI ที่ต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการเรียนรู้ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนและส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

3.2 การขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษา นักศึกษาไทยจำนวนมากมีความวิตกกังวลในการใช้ภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพูดและการเขียนเชิงวิชาการ ซึ่งส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและการแสดงความคิดเห็น (Hengsadeekul et al., 2010) การสร้างบรรยากาศที่เอื้อประโยชน์ในการใช้ภาษาอังกฤษและส่งเสริมความมั่นใจของนักศึกษาจึงมีความสำคัญสำหรับผู้สอน

3.3 การปรับตัวต่อวิธีการเรียนรู้แบบใหม่ การเรียนในหลักสูตร EMI ไม่เพียงแต่ต้องการทักษะภาษาอังกฤษที่ดีเท่านั้น แต่ยังต้องการทักษะการเรียนรู้แบบอิสระ (autonomous learning) และการคิดวิเคราะห์ ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับประสบการณ์และแตกต่างจากวิธีการเรียนที่นักศึกษาค้นเคยในระบบการศึกษาไทยแบบเดิม (Hengsadeekul et al., 2010) การช่วยให้นักศึกษาปรับตัวและพัฒนาทักษะเหล่านี้จึงเป็นความท้าทายสำคัญในการจัดการเรียนการสอนแบบ EMI

4. ด้านหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนการสอน

4.1 การปรับเนื้อหาและโครงสร้างหลักสูตรให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนแบบ EMI ต้องคำนึงถึงการบูรณาการระหว่างเนื้อหาวิชาการและการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Tang, 2020)

4.2 การจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม เนื่องจากสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยยังมีจำกัด การพัฒนาหรือปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง (Galloway & Sahan, 2021)

4.3 การรักษาสมดุลระหว่างความเป็นสากลและอัตลักษณ์ท้องถิ่น การนำ EMI มาใช้อาจทำให้เกิดการละเลยเนื้อหาของท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมไทย นอกจากนี้ยังพบว่าหลักสูตรที่ของต่างประเทศอาจไม่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่นที่อาจขัดแย้งกับพื้นฐานการเรียนรู้ของนักศึกษา การออกแบบหลักสูตรที่สามารถบูรณาการความรู้สากลกับภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงเป็นความท้าทายที่สำคัญ (Galloway & Sahan, 2021)

5. ด้านทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

5.1 การขาดแคลนทรัพยากรการเรียนรู้ที่เป็นภาษาอังกฤษที่มีคุณภาพ เช่น หนังสือ ตำรา วารสารวิชาการ และฐานข้อมูลออนไลน์ซึ่งมีราคาสูงและอาจเป็นภาระทางการเงินสำหรับสถาบันการศึกษา (Galloway & Sahan, 2021) นอกจากนี้ การจัดหาทรัพยากรที่ทันสมัยและสอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนการสอนในบริบทของไทยยังเป็นความท้าทายสำคัญ

5.2 การพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการใช้ภาษาอังกฤษรวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่สนับสนุนการเรียนการสอนแบบ EMI เช่น ห้องปฏิบัติการทางภาษา ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ระบบการเรียนการสอนออนไลน์ และพื้นที่สำหรับการทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งต้องการการลงทุนทั้งในด้านงบประมาณและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง (Tiprachaban, 2022)

5.3 การจัดหาบุคลากรสนับสนุนที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษ เช่น นักวิชาการศึกษาที่สามารถให้คำปรึกษาด้านการเขียนเชิงวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการแปลและ

การตรวจแก้ภาษา และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่สามารถให้บริการข้อมูลและสารสนเทศเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Galloway & Sahan, 2021)

การแก้ไขปัญหาความท้าทายเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา ผู้บริหาร คณาจารย์ และนักศึกษา รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีระหว่างสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ การดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบจะช่วยให้การนำ EMI มาใช้ในมหาวิทยาลัยไทยประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยได้ในระยะยาว

โอกาสจากการนำ EMI มาใช้ในระดับอุดมศึกษาของไทย

การนำการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน (English as a Medium of Instruction: EMI) มาใช้ในสถาบันอุดมศึกษาไทยนั้น นอกจากจะมีความท้าทายแล้วยังเปิดโอกาสสำคัญหลายประการสำหรับการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ

1.1 การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้เทียบเท่าระดับสากล การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษช่วยให้มหาวิทยาลัยไทยสามารถพัฒนาหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนการสอนให้ทันสมัยและสอดคล้องกับมาตรฐานสากลมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของบัณฑิตและชื่อเสียงของสถาบัน (Tang, 2020) นอกจากนี้ การใช้ EMI ยังการเพิ่มโอกาสในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระดับนานาชาติซึ่งจะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนความรู้ การทำวิจัยร่วมกัน และการพัฒนานวัตกรรมที่ส่งผลในระดับนานาชาติและเปิดโอกาสให้มหาวิทยาลัยไทยสามารถเข้าร่วมการจัดอันดับมหาวิทยาลัยระดับโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของบัณฑิตในตลาดแรงงานระดับโลก บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร EMI จะมีความได้เปรียบในการทำงานในองค์กรระหว่างประเทศ เนื่องจากมีทักษะภาษาอังกฤษที่ดีและมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่เป็นสากล (Tang, 2020) ซึ่งจะส่งผลดีต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยไทย

2. การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาและบุคลากร

2.1 การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษแบบบูรณาการ การเรียนการสอนแบบ EMI ช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน ในบริบทของสาขาวิชาที่เรียน ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเชิงวิชาการและวิชาชีพไปพร้อมกัน (Hengsadeekul et al., 2010) นอกจากนี้ การใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันในมหาวิทยาลัยยังช่วยเพิ่มความคล่องแคล่วและความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษา

2.2 การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของอาจารย์และบุคลากร การจัดการเรียนการสอนแบบ EMI เป็นแรงผลักดันสำคัญให้อาจารย์และบุคลากรต้องพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการสอน การเขียนเชิงวิชาการ และการนำเสนอผลงานวิจัย (Tang, 2020) ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาวิชาชีพและโอกาสในการเผยแพร่ผลงานวิชาการในระดับนานาชาติ (Hengsadeekul et al., 2010)

3. การเพิ่มโอกาสในการแลกเปลี่ยนทางวิชาการระดับนานาชาติ

3.1 การเพิ่มโอกาสในการเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและบุคลากร การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษช่วยลดอุปสรรคด้านภาษาทำให้นักศึกษาและบุคลากรมีโอกาสได้รับประสบการณ์การเรียนรู้และทำงานในต่างประเทศมากขึ้น (Hengsadeekul et al., 2010) ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างทักษะการทำงานในสภาพแวดล้อมนานาชาติ

3.2 การเพิ่มโอกาสในการเผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับนานาชาติ การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษช่วยพัฒนาทักษะการเขียนเชิงวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัยเป็นภาษาอังกฤษของอาจารย์และนักวิจัยในระดับนานาชาติ (Macaro et al., 2018) ส่งผลให้ผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยไทยได้รับการยอมรับและมีผลกระทบในวงกว้างมากขึ้นและการเพิ่มโอกาสในการจัดประชุมวิชาการและสัมมนาในระดับนานาชาติซึ่งจะนำไปสู่การแลกเปลี่ยนความรู้และการสร้างเครือข่ายวิจัยระดับนานาชาติ

4. การดึงดูดนักศึกษาและบุคลากรต่างชาติ

4.1 การเพิ่มความหลากหลายทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัย การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษช่วยดึงดูดนักศึกษาต่างชาติให้มาศึกษาในมหาวิทยาลัยไทยมากขึ้น ซึ่งจะช่วยสร้างบรรยากาศความเป็นนานาชาติและเพิ่มโอกาสในการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม (Hengsadeekul et al., 2010) การนอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มรายได้และชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยให้ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ

4.2 การดึงดูดอาจารย์และนักวิจัยต่างชาติที่มีความเชี่ยวชาญ การใช้ EMI เปิดโอกาสให้มหาวิทยาลัยไทยสามารถดึงดูดอาจารย์และนักวิจัยต่างชาติที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ มาร่วมงานได้มากขึ้น (Tang, 2020) ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนและการวิจัยรวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระดับนานาชาติ ช่วยสร้างโอกาสในการพัฒนาหลักสูตรร่วมหรือหลักสูตรสองปริญญากับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ (Hengsadeekul et al., 2010) ซึ่งจะช่วยเพิ่มความน่าสนใจของหลักสูตรและดึงดูดทั้งนักศึกษาไทยและต่างชาติ

การนำ EMI มาใช้ในสถาบันอุดมศึกษาไทยต้องอาศัยการวางแผนอย่างรอบคอบ โดยคำนึงถึงบริบทและความพร้อมของแต่ละสถาบัน การพัฒนาระบบสนับสนุนที่จำเป็นและการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมมาตรฐานสากลและเตรียมความพร้อมให้กับบัณฑิตสำหรับตลาดแรงงานในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระดับนานาชาติ

แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการใช้ EMI ในระดับอุดมศึกษาของไทย

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน (English as a Medium of Instruction หรือ EMI) เป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของมหาวิทยาลัยไทยในระดับนานาชาติ อย่างไรก็ตามการนำ EMI มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องมีการวางแผนและดำเนินการอย่างเป็นระบบตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงระดับปฏิบัติการ แนวทางสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมการใช้ EMI ในมหาวิทยาลัยไทยมีดังนี้

1. การกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน

การนำ EMI มาใช้ในสถาบันอุดมศึกษาไทยจำเป็นต้องมีการกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนจากระดับผู้บริหารสูงสุดขององค์กร เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง Darasawang & Watson Todd (2012) พบว่านโยบายการศึกษาภาษาอังกฤษในประเทศไทยยังขาดความสอดคล้องในการปฏิบัติ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยจึงควรกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจที่ชัดเจนในการส่งเสริม EMI พร้อมระบุเป้าหมายทั้งระยะสั้นและระยะยาว และจัดทำแผนปฏิบัติการที่ครอบคลุมทุกมิติ ทั้งนี้ นโยบาย EMI ควรมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนตามบริบทของแต่ละคณะหรือสาขาวิชา เนื่องจากแต่ละสาขามีความพร้อมและความต้องการที่แตกต่างกัน

แนวทางสำคัญในการกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงาน EMI ได้แก่

- จัดตั้งคณะกรรมการระดับมหาวิทยาลัยเพื่อกำกับดูแลและขับเคลื่อนนโยบาย EMI
- กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจนในการนำ EMI มาใช้
- สร้างระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการกำหนดนโยบายและแผนงาน

2. การพัฒนาศักยภาพของอาจารย์และบุคลากร

การพัฒนาศักยภาพของอาจารย์และบุคลากรมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการนำ EMI มาใช้ในระดับอุดมศึกษาของไทยเนื่องจากอาจารย์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักศึกษาดังนั้นการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษและเทคนิคการสอนแบบ EMI ให้กับอาจารย์จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง (Macaro, 2015)

แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์สำหรับการสอนแบบ EMI ดังนี้

- จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษสำหรับอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร EMI โดยเน้นทักษะการสอนและการสื่อสารในบริบทวิชาการ
- สนับสนุนให้อาจารย์เข้าร่วมการประชุมและสัมมนาในระดับนานาชาติ
- จัดให้มีระบบพี่เลี้ยง (Mentoring system) สำหรับอาจารย์ที่เริ่มสอนแบบ EMI
- ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีระหว่างอาจารย์
- จัดตั้งศูนย์สนับสนุน EMI ในมหาวิทยาลัยเพื่อให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือแก่อาจารย์และนักศึกษา

- สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนแบบ EMI

มหาวิทยาลัยควรมีการสร้างแรงจูงใจและการสนับสนุนให้อาจารย์ในการพัฒนาตนเอง และนำ EMI มาใช้ในการสอนเช่น การให้รางวัล การเพิ่มค่าตอบแทน หรือการนำไปใช้ในการพิจารณาความก้าวหน้าทางวิชาการ

3. การสนับสนุนและเตรียมความพร้อมนักศึกษา

เนื่องจากนักศึกษาไทยส่วนใหญ่ยังมีข้อจำกัดในทักษะความสามารถภาษาอังกฤษ ซึ่งอาจส่งผลต่อการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาจึงควรมีการสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษเพื่อลดความวิตกกังวลในการสื่อสารภาษาอังกฤษ และการวางนโยบาย

การศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรภาษาอังกฤษจึงควรคำนึงถึงค่านิยมและความเชื่อของนักศึกษา เพื่อส่งเสริมให้มีความต้องการเรียนในหลักสูตรภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น (Hengsadeekul et al., 2014) แนวทางในการสนับสนุนและเตรียมความพร้อมนักศึกษาสำหรับการเรียนแบบ EMI ดังนี้

- จัดหลักสูตรเตรียมความพร้อมด้านภาษาอังกฤษก่อนเริ่มเรียนในหลักสูตร EMI สถาบันการศึกษาควรสนับสนุนในการจัดการฝึกอบรมด้านภาษาศาสตร์และการสอนอย่างเป็น ระบบ ให้กับอาจารย์และนักศึกษา นอกจากนี้ควรพิจารณาการสอนภาษาอังกฤษพื้นฐานหรือ ภาษาอังกฤษ เฉพาะทางเพื่อช่วยนักศึกษาในการเตรียมความพร้อมในการเรียนหลักสูตร EMI (Tang, 2020).

- จัดให้มีการสอนเสริมและคลินิกภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาที่ต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติม

- จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษ เช่น ชมรมภาษาอังกฤษ การแข่งขันทักษะภาษาอังกฤษ

- ใช้วิธีการสลับภาษา (code-switching) และการใช้หลายภาษา (translanguaging) ในชั้นเรียน EMI โดยมีการใช้ภาษาแม่บางส่วนเพื่อช่วยให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น การใช้ภาษาแม่ร่วมกับภาษาอังกฤษมีความจำเป็นในการเรียนการสอนแบบ EMI เนื่องจากระดับ ความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่ยังไม่เพียงพอ การใช้ภาษาแม่ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาการบรรยายได้ดีขึ้น (Meenasantirak & Chaiyasuk, 2024)

- ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและแอปพลิเคชัน(Application)ในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยควรมีการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษา (Hengsadeekul et al., 2010) เช่น การจัดพื้นที่สำหรับ พูดคุยภาษาอังกฤษ (English Zone) หรือการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับนักศึกษาต่างชาติ

4. การปรับปรุงหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนการสอน

การปรับปรุงหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการใช้ EMI ต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษและการเรียนรู้เนื้อหาวิชาการ การปฏิรูปหลักสูตรภาษาควรมีการวางแผนและดำเนินการอย่างรอบคอบร่วมกับกลยุทธ์อื่น ๆ ด้วยเช่น การพัฒนาศักยภาพอาจารย์ สภาพแวดล้อมในห้องเรียน และสื่อการเรียนการสอน (Ulla et al., 2022)

แนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนการสอนสำหรับ EMI ดังนี้

- พัฒนาหลักสูตร EMI ที่บูรณาการการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเข้ากับเนื้อหาวิชาอย่างมีประสิทธิภาพ (Content and Language Integrated Learning: CLIL)

- ส่งเสริมวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การใช้กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษา (Jiang, 2021)

- การใช้วิธีการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมและการปฏิบัติเช่น การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-based Learning) และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning)

- ปรับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับความสามารถทางภาษาของนักศึกษา (Hengsadeekul et al., 2010)

- ใช้สื่อการสอนที่หลากหลายและทันสมัย เช่น วิดีโอ บทความวิชาการ กรณีศึกษา จากแหล่งข้อมูลภาษาอังกฤษ

นอกจากนี้ การปรับปรุงหลักสูตรควรคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงานและความเป็นมาตรฐานสากลโดยอาจมีการร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศในการพัฒนาหลักสูตรร่วมหรือ หลักสูตรสองปริญญา (Hengsadeekul et al., 2010)

5. การจัดสรรทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

การจัดสรรทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เพียงพอและเหมาะสม เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การนำ EMI มาใช้ประสบความสำเร็จ โดยต้องคำนึงถึงความต้องการทั้ง ของอาจารย์และนักศึกษา (Meenasantirak & Chaiyasuk, 2024) รวมทั้งควรมีการสร้าง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันของนักศึกษาและบุคลากร

แนวทางในการจัดสรรทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้สำหรับ EMI ดังนี้

- จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาสื่อการสอน ตำราเรียน และเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนในรูปแบบ EMI รวมทั้งจัดหาตำราและสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ ทันสมัย และเพียงพอ

- สร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่เอื้อต่อการใช้ภาษาอังกฤษ เช่น ห้องปฏิบัติการทางภาษา หรือ พื้นที่สำหรับการทำงานกลุ่มที่ส่งเสริมการสื่อสารภาษาอังกฤษ

- จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษ เช่น ชมรมภาษาอังกฤษ การแข่งขัน ทักษะภาษาอังกฤษ และกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนานาชาติ

- จัดหาเทคโนโลยีและซอฟต์แวร์ที่ช่วยในการเรียนการสอนแบบ EMI เช่น โปรแกรม ตรวจสอบการเขียน หรือระบบจัดการการเรียนรู้ (LMS) ที่รองรับภาษาอังกฤษ

- พัฒนาระบบห้องสมุดดิจิทัลที่มีฐานข้อมูลวิชาการภาษาอังกฤษที่ครอบคลุม

- ส่งเสริมการจัดการประชุมวิชาการนานาชาติและการตีพิมพ์ผลงานวิชาการ เป็นภาษาอังกฤษ

- สนับสนุนให้มีการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารทั่วไปในมหาวิทยาลัย เช่น ป้ายประกาศ เว็บไซต์ และการประชาสัมพันธ์

มหาวิทยาลัยควรมีการจัดสรรงบประมาณเฉพาะสำหรับการพัฒนาและสิ่งสนับสนุนการใช้ EMI อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคเอกชนและองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อระดมทรัพยากรและความเชี่ยวชาญในการพัฒนาการเรียนการสอนแบบ EMI

6. การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน EMI อย่างเป็นระบบ

- พัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน EMI ที่ครอบคลุมทั้ง ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ทักษะภาษาอังกฤษ และความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- จัดทำการวิจัยเชิงประเมินผลเพื่อศึกษาผลกระทบระยะยาวของการนำ EMI มาใช้ ในมหาวิทยาลัยไทย

- นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน EMI อย่างต่อเนื่องในการ จัด การศึกษาแบบ EMI (Kirkpatrick, 2014)

การนำ EMI มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาและเพิ่มขีดความสามารถในระดับนานาชาติของมหาวิทยาลัยไทย โดยต้องคำนึงถึงบริบทและความพร้อมของแต่ละสถาบัน รวมทั้งการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษและการเรียนรู้เนื้อหาวิชาการทั้งนี้ควรมีการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองต่อความท้าทายและโอกาสในยุคโลกาภิวัตน์

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ความท้าทายและโอกาสในการนำ EMI มาใช้ในระดับอุดมศึกษาของไทยมีหลายประการ ด้านความท้าทาย ได้แก่ การขาดนโยบายที่ชัดเจนและการสนับสนุนจากภาครัฐ คุณภาพของอาจารย์ผู้สอนที่ยังต้องพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษและเทคนิคการสอนแบบ EMI ความพร้อมของนักศึกษาในด้านทักษะภาษาและการปรับตัว รวมถึงการปรับหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสม นอกจากนี้ยังมีความท้าทายในการจัดหาทรัพยากรและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ในขณะเดียวกัน การนำ EMI มาใช้ก็สร้างโอกาสสำคัญหลายประการ เช่น การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของทั้งนักศึกษาและบุคลากร การเพิ่มโอกาสในการแลกเปลี่ยนทางวิชาการและการเผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับนานาชาติ รวมถึงการดึงดูดนักศึกษาและบุคลากรต่างชาติ ซึ่งจะช่วยเพิ่มความหลากหลายทางวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัย เพื่อให้การนำ EMI มาใช้ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องมีแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมที่เป็นระบบ โดยเริ่มจากการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย การพัฒนาศักยภาพของอาจารย์และบุคลากรผ่านการอบรมและการสนับสนุนต่างๆ การเตรียมความพร้อมนักศึกษาด้วยหลักสูตรเตรียมความพร้อมและกิจกรรมเสริมทักษะภาษาอังกฤษ รวมถึงการปรับปรุงหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนการสอนให้บูรณาการทักษะภาษาอังกฤษกับเนื้อหาวิชาการ

การนำ EMI มาใช้ในระดับอุดมศึกษาของไทยควรเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาระดับชาติ โดยคำนึงถึงการรักษาสมดุลระหว่างอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมและภาษาไทยกับการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษและความเป็นสากล ทั้งนี้ ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลกระทบในระยะยาวและการเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาค เพื่อพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาไทยในอนาคต และเตรียมบัณฑิตให้พร้อมแข่งขันในระดับนานาชาติและสร้างประโยชน์แก่สังคมไทยและประชาคมโลกอย่างยั่งยืน

References

- Bolton, K., Bacon-Shone, J. & Botha, W. (2023). EMI (English-medium instruction) across the Asian region. *World Englishers*. 42, 392–404.
- Boonpok, L., Khatayanon Punon, T. & Labcome, H. (2023). English Medium Instruction in Thai Higher Education: Benefits, Challenges and Recommendations. *Academic Journal*. 13(4), 322-334.

- Darasawang, P. & Watson, T, R. (2012). The effect of policy on English language teaching at secondary schools in Thailand. In E. L. Low & A. Hashim (Eds.), **English in Southeast Asia: Features, policy and language in use** (pp. 207-220). John Benjamins.
- Dearden, J. (2016). **English medium of instruction: A growing global phenomenon**. Oxford: British Council.
- Galloway, N. & Sahan, K. (2021). **An investigation into English Medium Instruction in higher education in Thailand and Vietnam (Teaching English ELT Research Papers)**. Oxford: British Council.
- Hengsadeeikul, C., Koul, R. & Kaewkuekool, S. (2014). Motivational orientation and preference for English-medium programs in Thailand. **International Journal of Educational Research**. 66, 35-44.
- Hengsadeeikul, C., Hengsadeeikul, T., Koul, R. & Kaewkuekool, S. (2010). **English as a Medium of Instruction in Thai Universities: A Review of Literature**. Selected Topics in Education and Educational Technology - 9th WSEAS International Conference on Education and Educational Technology, EDU'10. 89-94.
- Jiang, Y. (2021). **Investigating Thai University Learners' Attitudes towards English as a Medium of Instruction**. Master's thesis Mahasarakham University.
- Kirkpatrick, A. (2014). English as a medium of instruction in East and Southeast Asian universities. **The Asian Journal of Applied Linguistics**. 1(1), 4-15.
- Macaro, E. (2015). English Medium Instruction: Time to start asking some difficult questions. **Modern English Teacher**. 24(2), 4-7.
- Macaro, E., Curle, S., Pun, J., An, J. & Dearden, J. (2018). A systematic review of English medium instruction in higher education. **Language Teaching**. 51(1), 36-76.
- Meenasantirak, C. & Chaiyasuk, I. (2024). EMI Classroom Practices of International Program in Thailand University: A Perspective of EFL Thai's Students. **International Journal of Sociologies and Anthropologies Science Reviews**. 4(1), 333-350.
- Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation. (2022). **phaēn 'udomsuksā hāēng chaṭ phūā kānphalit læ phatthana kamlang rāēngngān Phō.Sō. sōngphanhārōjhoksipsī - sōngphanhārōjchetsip** [Higher Education Plan for National Workforce Production and Development B.E. 2564-2570]. Bangkok: Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation.

- Tang, K. N. (2020). Challenge and Importance of Teaching English as a Medium of Instruction in Thailand International College. **English as an International Language**. 15(2), 97-118.
- Tang, K. N. (2021). Implementing English-medium Instruction (EMI) in Thailand: University Students' Perspectives. **KKU Research Journal of Humanities and Social Sciences (Graduate Studies)**. 9(2), 95-108.
- The Active. (2023, November 28). **pī hoksiphok Thai rang lō ‘Āsīan thaksa phāsā ‘Angkrit** [In 2023, Thailand ranks last in ASEAN for 'English language skills']. Retrieved from <https://theactive.net/news/learning-education-20231128/>
- Tipprachaban, B. (2022). Challenges of using English as a Medium of Instruction (EMI) in Thailand. **PUPIL: International Journal of Teaching, Education and Learning**. 6(2), 01-12.
- Ulla, M. B., Bucol, J. L. & Dechatiwongse Na Ayuthaya, P. (2022). English language curriculum reform strategies: The impact of EMI on students' language proficiency. **Ampersand**. 9, 1-8.